

بسم الله الرحمن الرحيم

راهبرستان و میانه‌ای او با مادی‌نظریه و عمل

تألیف

دکتر فرزاد محمدزاده ابراهیمی

دکتر محمد رضا ملکی

دکتر سید جواد امام جمعه زاده

تهران

۱۳۹۶

سرشناسه: محمدزاده ابراهیمی، فرزاد، ۱۳۶۱-
عنوان و نام پدیدآور: راهبرد خاورمیانه ای اوپاما در نظریه و عمل/فرزاد محمدزاده ابراهیمی،
محمدرضا ملکی، سیدجواد امام جمعه زاده.
مشخصات نشر: تبریز: فرزاد محمدزاده ابراهیمی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۲۷۶ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۹۱۵۵-۰
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۵۰.
موضوع: اوپاما، باراک، ۱۹۶۱- م. -- نظریه های سیاسی و اجتماعی
موضوع: Obama, Barack – Political and social view
موضوع: ائتلاف متحد - روابط خارجی -- خاورمیانه
موضوع: United States – Foreign relations – Middle East
موضوع: خاورمیانه - روابط خارجی - ایالات متحده
موضوع: Middle East – Foreign relations – United States
موضوع: ایالات متحده - روابط خارجی - ۲۰۰۹ م. -
موضوع: United States – Foreign relations – ۲۰۰۹
شناسه افزوده: ملی، نمدرنا، ۱۳۲۴-
شناسه افزوده: امام جمعه زاده، سیدجواد، ۱۳۴۳-
رده بندی کنگره: ۱۳۹۶/۳۰۰۸/۳۰
رده بندی دیویی: ۹۲/۹۳۳/۷۳
شماره کتابشناسی ملی: ۵۴۰۶۸

عنوان کتاب	راهبرد خاورمیانه ای اوپاما در نظریه و عمل
تألیف	فرزاد محمدزاده ابراهیمی، محمدرضا ملکی، سیدجواد امام جمعه زاده
صفحه آرا	فرزین محمدزاده ابراهیمی
نوبت چاپ	چاپ اول، زمستان ۱۳۹۶، تبریز.
شمارگان	۳۰۰ جلد
ناشر	ناشر مؤلف (فرزاد محمدزاده ابراهیمی)
چاپ	چاپ دیجیتال آروین (تهران)
قیمت	۲۰۰۰۰۰ ریال
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۹۱۵۵-۰

این کتاب برگرفته از رساله دکتری روابط بین الملل فرزاد محمدزاده ابراهیمی به راهنمایی دکتر محمدرضا ملکی و دکتر سیدجواد امام جمعه زاده می باشد. کلیه حقوق محفوظ است (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار.....
۱۵	فصل اول: چارچوب نظری و مفهومی.....
۱۷	۱-۱- واقع گرایی سیاسی.....
۲۰	۲-۱- واقع گرایی کلاسیک.....
۲۴	۱-۲-۱- واقع گرایی در نیمه سده بیستم.....
۳۲	۳-۱- واقع گرایی ساختاری (نوواقع گرایی).....
۳۹	۴-۱- واقع گرایی نوکلاسیک.....
۴۸	۵-۱- جمع بندی.....
۵۱	فصل دوم: سیاست خارجی آمریکا.....
۵۵	۱-۲- استراتژی های کلان سیاست خارجی ایالات متحده.....
۶۱	۲-۲- دکترین اوپاما.....
۶۳	۱-۲-۲- دکترین اوپاما پیش از ریاست جمهوری.....
۶۵	۲-۲-۲- دکترین اوپاما پس از انتخاب به ریاست جمهوری.....
۶۹	۱-۲-۲-۲- راهبرد امنیت ملی آمریکا.....
۶۹	۲-۲-۲-۲- تحریم ها ابزاری برای پیشبرد راهبرد امنیت ملی.....
۷۲	۳-۲-۲-۲- طرح کاهش کسری بودجه و سند استراتژی دفاعی.....
۷۳	۳-۲- اوپاما و واقع گرایی.....
۷۸	۴-۲- سیاست های واقع گرایانه اوپاما.....
۷۹	۱-۴-۲- راهبرد محور آسیایی.....
۸۳	۲-۴-۲- راهبرد ضد تروریسم اوپاما.....
۸۳	۱-۲-۴-۲- قتل هدفمند.....
۸۵	۲-۲-۴-۲- ملاحظات حقوقی پیرامون قتل های هدفمند ایالات متحده.....
۹۴	۳-۲-۴-۲- روش های مورد استفاده ایالات متحده برای قتل های هدفمند.....
۹۷	۴-۲-۴-۲- پیامدهای سیاسی قتل های هدفمند ایالات متحده.....
۱۰۰	۵-۲- جمع بندی.....

فصل سوم: راهبرد خاورمیانه ای دولت اوباما.....	۱۰۲
۱-۳- جایگاه خاورمیانه در سیاست خارجی امریکا.....	۱۰۳
۱-۱-۳- پیش از جنگ سرد.....	۱۰۳
۲-۱-۳- دوران جنگ سرد.....	۱۰۵
۱-۲-۱-۳- دکترین ترومن.....	۱۰۷
۲-۲-۱-۳- تأسیس دولت اسرائیل.....	۱۱۲
۳-۱-۳- دکترین نیکسون.....	۱۱۳
۲-۱-۳- نفت خاورمیانه.....	۱۱۵
۳-۱-۳- پس از جنگ سرد.....	۱۱۹
۱-۳-۱-۳- جنگ شبه تروریسم.....	۱۱۹
۲-۳- دولت اوباما و خاورمیانه.....	۱۲۳
۱-۲-۳- اوباما و خاورمیانه پیش از آغاز تحولات کشورهای عربی.....	۱۳۰
۱-۱-۲-۳- غزه.....	۱۳۲
۲-۱-۲-۳- سوریه.....	۱۳۴
۳-۱-۲-۳- عربستان سعودی.....	۱۳۵
۴-۱-۲-۳- عراق.....	۱۳۵
۵-۱-۲-۳- اسرائیل.....	۱۳۶
۶-۱-۲-۳- ایران.....	۱۳۸
۷-۱-۲-۳- یمن.....	۱۳۹
۲-۲-۳- اوباما و خاورمیانه پس از آغاز تحولات کشورهای عربی.....	۱۴۰
۱-۲-۲-۳- عراق.....	۱۴۰
۲-۲-۲-۳- افغانستان.....	۱۴۱
۳-۲-۲-۳- عربستان سعودی.....	۱۴۴
۴-۲-۲-۳- اسرائیل.....	۱۴۵
۵-۲-۲-۳- واکنش اوباما به تحولات خاورمیانه موسوم به بهار عربی.....	۱۴۶
۳-۳- سیاست هسته ای دولت اوباما.....	۱۵۹
۱-۳-۳- عدم اشاعه سلاح های هسته ای و بیولوژیک.....	۱۶۱
۲-۳-۳- سند بازنگری وضعیت هسته ای امریکا (ان پی آر).....	۱۶۶

- ۱-۲-۳-۳- جلویی از اشاعه هسته ای و تروریسم هسته ای..... ۱۶۷
- ۲-۲-۳-۳- کاهش نقش تسلیحات هسته ای آمریکا در راهبرد امنیت ملی این کشور..... ۱۶۹
- ۳-۲-۳-۳- حفظ بازدارندگی راهبردی و ثبات با سطوح هسته ای در مقیاس کوچکتر..... ۱۷۰
- ۴-۲-۳-۳- تقویت بازدارندگی منطقه ای و اطمینان بخشی به متحدان و شرکای آمریکا..... ۱۷۲
- ۵-۲-۳-۳- حفظ زرادخانه موثر، کارآمد و ایمن..... ۱۷۴
- ۳-۳-۳- رویکرد هسته ای اوباما در خاورمیانه..... ۱۷۵
- ۱-۳-۳-۳- برنامه هسته ای ایران..... ۱۷۶
- ۴-۳-۳- وپاما: روند صلح خاورمیانه..... ۱۷۹
- ۱-۴-۳-۳- اوباما و مذاکرات مستقیم صلح (۲۰۱۰-۲۰۱۴)..... ۱۸۲
- ۵-۳-۳- جمع بندی..... ۱۸۳

فصل چهارم: دکترین نو و تحولات کشورهای عربی..... ۱۸۵

- ۱-۴-۳-۳- اوباما و رویکرد نیوسون در خاورمیانه..... ۱۸۷
- ۲-۴-۳-۳- تحولات کشورهای عربی (بهرمرد)..... ۱۹۳
- ۱-۲-۴-۳- رویدادهای زمینه ساز..... ۱۹۵
- ۲-۲-۴-۳- انگیزه های خیزش جهان عرب..... ۱۹۷
- ۳-۲-۴-۳- انقلاب تونس (۲۰۱۰-۲۰۱۱)..... ۱۹۹
- ۴-۲-۴-۳- انقلاب مصر (۲۰۱۱)..... ۲۰۰
- ۵-۲-۴-۳- جنگ داخلی در لیبی (۲۰۱۱)..... ۲۰۱
- ۶-۲-۴-۳- انقلاب یمن (۲۰۱۱)..... ۲۰۲
- ۷-۲-۴-۳- اعتراضات سوریه (۲۰۱۱)..... ۲۰۳
- ۸-۲-۴-۳- ناآرامی های بحرین (۲۰۱۱-۲۰۱۲)..... ۲۰۳
- ۳-۴-۳-۳- رقابت قدرت های منطقه ای در خاورمیانه..... ۲۰۵
- ۱-۳-۴-۳- ایران و محور مقاومت..... ۲۰۵
- ۲-۳-۴-۳- راهبرد منطقه ای عربستان..... ۲۰۸
- ۳-۳-۴-۳- سیاست منطقه ای ترکیه..... ۲۱۳
- ۴-۳-۴-۳- تحلیل واقع گرایانه مناقشه قدرت در خاورمیانه..... ۲۲۰
- ۱-۴-۳-۴- بازیگران مناقشه سوریه..... ۲۲۰
- ۲-۴-۳-۴- رفتارشناسی بازیگران مناقشه سوریه..... ۲۲۱

۲۲۲ ۴-۳-۵- پیامد رقابت های منطقه ای

۲۲۲ ۴-۳-۵-۱- شکل گیری داعش و خطر هلال سلفی

۲۲۶ ۴-۴- پیامدهای دکترین اوپاما بر اسرائیل

۲۳۴ ۴-۵- جمع بندی

۲۳۶ نتیجه گیری

۲۵۰ کتابنامه

با پایان جنگ سرد و فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی که نقطه عطف مهمی در ساختارهای سیاست بین الملل و نقش دولت-ملت‌ها^۱ قلمداد می‌گردد، خاورمیانه^۲ هم دچار دگرگونی شد. امریکا که درصدد پیگیری نظم نوین جهانی^۳ بود نیروهای عراقی را از کویت بیرون و محور اصلی سیاست خارجی خود را همانند دوران جنگ سرد^۴ بر مبنای سیاست مهار^۵ اما از نوع جدید آن قرار داد و به نوعی با شکل دهی اتحاد در منطقه، درصدد مهار ایران برآمد (حاجی یوسف، ۱۳۸۴). به موازات این تحولات، اسلام سیاسی هم به عنوان قدرتمندترین جریان در سیاست‌های جهان عرب، روند صعودی طی می‌کرد. رخداد‌های دهه ۹۰، از وقوع اتفاقی قریب الوقوع در میان

حملات ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ را این پیشبینی‌ها صحنه گذاشت. از این زمان به بعد بیشتر نقاط جهان شاهد جنگ بمباران، تهاجم و درگیری بوده است. حملات تروریستی ۱۱ سپتامبر و متعاقب آن حمله آمریکا به افغانستان و عراق، نظام بین الملل را به شدت تحت تاثیر قرار داد. از یکسو با سرنگونی طالبان^۶ در افغانستان تهدید امنیتی مهمی برای جمهوری اسلامی ایران از بین رفت و از سوی دیگر با حمله ایالات متحده به عراق و سرنگونی رژیم بعث^۷ این کشور در سال ۲۰۰۳، ساختارهای بنیادین قدرت این کشور دچار تغییر و زمینه برای ایفای نقش مسلط شیعیان در ساختار سیاسی عراق هموار شد. قدرت گیری شیعیان در حاکمیت عراق، ساخت، توازن مذهبی و سلفه قدرت را در منطقه به نفع جمهوری اسلامی تغییر داد (برنابلداجی، ۱۳۸۵، صص ۴-۱).

تحولات دوران بوش پسر^۸ ضمن تحمیل هزینه های سنگین اقتصادی، نظامی و سیاسی به ایالات متحده، مسیر را برای به قدرت رسیدن فردی همچون باراک اوباما که

^۱ Nation state

^۲ Middle East

^۳ New World Order

^۴ Cold War

^۵ Dual Containment

^۶ Taliban

^۷ Ba'athist Regime

^۸ George W. Bush

محدودیت های قدرت امریکا را مدنظر داشت هموار ساخت. با روی کار آمدن اوباما که با وعده تغییر بر مسند ریاست جمهوری ایالات متحده تکیه زد، بحث و گمانه زنی درباره دکتترین و اصول سیاست خارجی امریکا روند صعودی به خود گرفت و نظرات مختلفی در این راستا ارائه شد. اکنون هم که دوران ریاست جمهوری اوباما به سر آمده، مباحث فراوانی درباره میراث و دستاوردهای سیاست خارجی اوباما مطرح می شود. بدون شک با توجه به اتمام ریاست جمهوری اوباما و با نگاهی به عملکرد سیاست خارجی امریکا طی سالهای اخیر بهتر می توان درباره دکتترین و عملکرد سیاست خارجی باراک اوباما اظهار نظر کرد.

از سیاست خارجی دولت باراک اوباما انتقادات زیادی به عمل آمده، اینکه رئیس جمهوری ایالات متحده در تصمیم گیری ضعیف و مردد عمل کرده و یا اینکه نتوانسته نقش رهبری جهان را ایفا و از بکارگیری نیروی نظامی هراس داشته است. از این منظر باراک اوباما فاقد صفت لازم به عنوان ریاست جمهوری امریکا و جهت گیری فکری یا ایدئولوژیکی می باشد. براین اساس گفته می شود که باراک اوباما درک درستی از پیامدهای تصمیمات اتخاذ شده در سیاست خارجی امریکا نداشت. افرادی همچون جان بولتون^۱، سیاستمدار نومحافظه کار^۲ و سفیر سابق ایالات متحده در سازمان ملل، چارلز کراتامر^۳، تحلیلگر و مفسر سیاسی، و رجینالد دیل^۴ از مدیران مرکز مطالعات بین المللی و راهبردی واشنگتن^۵ با انتقاد از سیاست خارجی دولت اوباما، آن را ساده لوحانه و منفعلانه دانسته و براین باورند که سیاست مصالحه رئیس جمهور در ایالات متحده را نسبت به دیگر کشورها همچون روسیه، چین و کره شمالی در موضع ضعف قرار داده بود.

کاندولیزا رایس^۶، وزیر امور خارجه پیشین امریکا، اوباما را به تضعیف موقعیت این کشور در جهان متهم کرده است. در مقابل برخی با تمجید از سیاست خارجی اوباما، آن را تغییری مطلوب و ضروری نسبت به دکتترین بوش پسر قلمداد می کنند که بیشتر بر مداخله گرایی^۷ استوار بود. در این راستا افرادی همچون دانیل درزنر^۸ استاد سیاست

^۱ John Bolton

^۲ Neoconservative

^۳ Charles Krauthammer

^۴ Reginald Dale

^۵ Center for Strategic and International Studies in Washington

^۶ Condoleezza Rice

^۷ Interventionist

^۸ Daniel Drezner

بین الملل دانشگاه تافتس^۱ یا آندرس استفانسون^۲ استاد تاریخ دانشگاه کلمبیا^۳ اعتقاد دارند که تمرکز بر مسائل ضروری و مهم به جای پرداختن به مسائل حاشیه ای، سیاست خارجی عملگرایانه می تواند در بازگشت امریکا به جایگاه ویژه و سابق خود در عرصه جهانی موثر باشد. مارک لینچ^۴ استاد علوم سیاسی دانشگاه جورج واشنگتن^۵ این نگرش که راهبرد خاورمیانه ای اوباما فاقد چشم انداز راهبردی است اشتباه می داند و اعتقاد دارد اوباما با این باور در امریکا به قدرت رسید که کاهش سرمایه گذاری سیاسی و نظامی هنگفت در خاورمیانه برای منابع و امنیت ملی امریکا حیاتی است. اشغال عراق و زیاده روی در جنگ با تروریسم، اربابان متحده را به شدت در تنگنا قرار داده بود، مخصوصاً زمانی که این کشور با بحران اقتصادی دست به گریبان بود (Lynch, 2015: 18).

برجسته ترین نتیجه مشخص سیاست خارجی اوباما به عقب نشینی تدریجی امریکا از خاورمیانه، جایی که به طور امید کننده ای در آن نامعقولانه عمل می کرد به نفع تسریع راهبرد محور آسیا مربوط می شود، جایی که در آن اقتصادهای رو به رشد و خیزش چین در حال شکل دهی به نظم جهانی است (Heydarian, 2016: 2). اوباما از زمان ورود به کاخ سفید در تلاش بود تا منابع و توجه ایالات متحده را از خاورمیانه به سمت آسیا-اقیانوسیه^۶ تغییر دهد. زمینه های موجود، این تغییر را از منظر فرد هیئت^۷ دبیر تحریریه روزنامه واشنگتن پست^۸ هم ضروری ساخته بود و هم فوراً. این منظر بزرگترین فرصت ها برای ایالات متحده در آسیا-اقیانوسیه هستند؛ رشد اقتصادی، نوآوری، پتانسیل سرمایه گذاری بین مرزی و تجارت. اینکه قرن ۲۱ ام قرن اقیانوسیه است ایالات متحده هم بیش از پیش خواهان استفاده از این فرصت ها است (Hiatt, 2013: 1-2).

گرچه تغییر در رویکرد خاورمیانه ای امریکا و اندکی بعد رخداد حواصات کشورهای عربی موسوم به بهار عربی^۹ برای منطقه پیامدهای گسترده ای داشت، اما راهبرد محور آسیا^{۱۰}

¹ Tufts University

² Anders Stephanson

³ Columbia University

⁴ Marc Lynch

⁵ George Washington University

⁶ Asia-Pacific Region

⁷ Frederick Samuel "Fred" Hiatt

⁸ The Washington Post

⁹ Arab Spring

¹⁰ The Obama Administration's Pivot to Asia

تا اندازه ای برای اوباما مهم بود که علی رغم بی ثباتی های گسترده در منطقه و فشارها برای مداخله مستقیم ایالات متحده و تامین نظم منطقه ای در قالب هژمون، دولت اوباما از جهت گیری راهبردی حائز اهمیت خود به سمت آسیا-اقیانوسیه منحرف نشد (Kitchen, 2012: 53) با تغییر جهت گیری از خاورمیانه به آسیا-اقیانوسیه، راهبرد خاورمیانه ای اوباما با بهره گیری از سیاست موازنه از راه دور و محول کردن مسئولیت به متحدان منطقه ای خود، بخشی گسترده ای از نیروهای نظامی خود را از عراق خارج و اعلام کرد تا پایان ریاست جمهوری از نیروهای زمینی در نبردهای رو در رو استفاده نخواهد کرد.

تغییر در خاورمیانه ای آمریکا مبنی بر واگذاری مسئولیت به متحدان منطقه ای خود همچون عربستان سعودی و ترکیه و عدم تمایل آنها در پذیرش نقش تعیین شده به موازات رخداد رویدادهای موسوم به تحولات بهار عربی از یکسو، و تقویت بیش از پیش موقعیت منطقه ای ایران در کنار مباحث مرتبط با ایران هراسی و شیعه هراسی که ایران درصدد بسط بیشتر نفوذ خود در منطقه و در تلاش برای تسلط بر بخش هلالی شکل در خاورمیانه از طریق پروکسی سی (ه.ج.و. یابتی) شیعه است، از سوی دیگر رقابت بین بازیگران منطقه ای را به شدت تشدید کرد، بطوریکه برخی قدرتهای منطقه ای و در رأس آنها عربستان سعودی فرصت را غنیمت شمرید تا بابه چالش کشیدن قدرت منطقه ای ایران، توازن قوای منطقه ای را به پیش از سقوط سید حسن نصرین در ۲۰۰۳ بازگردانند.

عدم همراهی متحدان آمریکا با سیاست توازن قوای منطقه ای واشنگتن و پیگیری منافع ملی خود به کشمکش قدرتهای منطقه ای بر سر نفوذ و ستر انجامید و در بحبوحه خشونت فزاینده عراق و ناآرامی های گسترده ناشی از جنگ داخلی سوریه، گروه های تندرو اسلامی در قالب القاعده و سپس دولت خود خوانده اسلامی (داعش) جان تازه ای گرفتند، بطوریکه دومی با تصرف بخشهایی از دو کشور مهم منطقه، اعلام خلافت کرد. قدرت گیری گروه های تندور اسلامی در قالب القاعده یاداعش برای رقبای منطقه ای ایران به ویژه عربستان سعودی رخداد ناخوشایندی نبود چراکه با بهره گیری از آنها سعی کردند نفوذ منطقه ای ایران را متوقف کنند؛ از جمله حمایت از تلاشهای القاعده و دیگر گروه های اسلامگرای سنی تندرو برای به چالش کشیدن آنچه به زعم آنها هلال شیعی^۱ نامیده

^۱ Shia Crescent (or Shiite Crescent)

می شد، تا نفوذ منطقه ای ایران را تحت الشعاع و معضلات امنیتی برای این کشور به وجود آورند. حضور فزاینده جهادی های سلفی^۱ سنی در عراق، در میان شورشیان سوریه، و همینطور در لبنان خطر شکل گیری هلال سلفی^۲ را در منطقه موجب شد، که با توجه به گفتمان و عملکرد القاعده و همینطور داعش که برآمده از اندیشه سلفی گری می باشد، تهدیدی برای اهداف جمهوری اسلامی ایران به شمار می رود.

در مجموع راجع به پیامدهای تغییر راهبرد کلان سیاست خارجی امریکا و به تبع آن راهبرد خاورمیانه ای این کشور برای منطقه اینگونه می توان گفت که متحدان منطقه ای امریکا نه اهدافی پذیرش مسئولیت های بیشتر در منطقه را داشتند و نه تمایلی برای ایفای این نقش، از اینرو صرفاً به دنبال پیگیری منافع ملی و سیاستهای خود برآمدند که بعضی اوقات با اهداف دیگری و به منظور واشنگتن همسو و گاهی مواقع متفاوت بود. به این ترتیب کشمکش بر سر قدرت نفوذ بیشتر بین کشورهای منطقه رو به فزونی گذاشت و قدرتهای منطقه ای تلاش کردند، با استفاده از بی ثباتی های گسترده و هرج و مرج ناشی از تحولات بهار عربی با پیگیری منافع ملی حوزه نفوذ و قدرت خود را تثبیت و در صورت امکان ارتقا داده تا از این طریق توازن قوا منطقه ای را به نفع خود تغییر دهند. نتیجه چنین اقداماتی بی ثباتی بیشتری را در منطقه موجب زمینۀ قدرت گیری گروههای تندرو تروریستی را بیش از پیش فراهم آورد.

در همین راستا، کتاب حاضر که شامل ۴ فصل میباشد سعی دارد تا سیاست خارجی ایالات متحده را از منظر رهیافت های نظری با تأکید بر نظریه واقع گرایی نوکلاسیک^۳ مورد بررسی قرار دهد تا تبیین مناسبی از تغییر رویکرد امریکا از خاورمیانه به شرق دور ارائه نماید. براین اساس، دیدگاه واقع گرایی وبه ویژه نسخه به روز شده آن واقع گرایی نئوکلاسیک، که برداشتی تازه از واقع گرایی محسوب می گردد، چارچوب نظری این کتاب را شکل می دهد که با توجه به نزدیکی اصول سیاست خارجی دولت اوباما به واقع گرایی، هم برای تبیین سیاست خارجی اوباما و هم برای ارائه تصویری واقع بینانه تر از شرایط خاورمیانه مناسب می باشد. از اینرو فصل اول کتاب به نظریه واقع گرایی سیاسی و زیر شاخه های آن

^۱ Salafi-jihadists

^۲ Salafi Crescent

^۳ Neoclassical Realism

(واقع گرایی کلاسیک، نوواقع گرایی و واقع گرایی نوکلاسیک) اختصاص یافته است. در گام بعد سیاست خارجی امریکا و بطور مشخص راهبرد خاورمیانه ای ایالات متحده امریکا پس از تحولات بهار عربی و واکنش امریکا به این رخداد مورد بررسی قرار گرفته که آن هم تا حدود زیادی ملهم از آموزه های واقع گرایی و در تداوم رویکرد اتخاذ شده اوباما از زمان ورود به کاخ سفید می باشد. فصول دوم و سوم کتاب به ترتیب سیاست خارجی ایالات متحده در دوره اوباما را با نگرش به دو راهبرد مهم دولت وی یعنی راهبرد محور، سایر همچنین راهبرد ضدتروریسم، و همچنین راهبرد خاورمیانه ای او پیش و پس از تحولات بهار عربی مورد کنکاش قرار می دهد. در نهایت پیامدهای این راهبرد به موازات تحولات کشورهای عربی بر منطقه خاورمیانه مورد بررسی و اقدامات قدرتهای منطقه ای در برابر این تغییر رجحان مورد ارزیابی قرار گرفته است. فصل چهارم این مسئله را مورد توجه قرار می دهد و در پایان نیز نتیجه گیری و کتابنامه قرار دارند.

دکتر فرزاد محمدزاده ابراهیمی

(دکترای روابط بین الملل، عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج و پژوهشگر مهمان پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه)

دکتر محمدرضا ملکی

(دکترای علوم سیاسی و استاد پیشین دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج)

دکتر سیدجواد امام جمعه زاده

(دکترای علوم سیاسی و دانشیار علوم سیاسی و روابط بین الملل دانشگاه اصفهان)